

Komentarz egzegetyczny do tekstu: J 7,37-39
6 niedziela po Wielkanocy / Exaudi – 28 maja 2017

Tłumaczenie:

37. *W ostatnim (zaś) dniu wielkiego święta powstał Jezus i zawołał:*

Jeśli ktoś pragnie
niech przyjdzie do mnie
i niech pije {38.}
ten, który wierzy we mnie.

Jak powiedziało Pismo:

Rzeki żywej wody popłyną z jego wnętrza.

39. *To (zaś) powiedział o Duchu, którego mieli otrzymać ci, którzy uwierzyli w niego;*

Duch (bowiem) jeszcze nie był, ponieważ Jezus jeszcze nie został uwielbiony.

[...] – oznaczają wyrazy, których nie ma w tekście, ale przy tłumaczeniu na język polski należy/ można je dodać

(...) – wyrazy występują w tekście, ale można je pominąć ze względu na polską składnię (są zbędne)

`-` – łączenie słów dywizem oznacza, że są tłumaczeniem jednego greckiego słowa

Forma/Struktura/Kontekst:

J. Beutler proponuje inną interpretację interpunkcji w J 7,37-38, raczej niespotykany w tradycyjnych tłumaczeniach tekstu. Przy takim podziale widać chiastyczną strukturę tekstu (tzn. krzyżową: kto pragnie – niech pije, niech przychodzi – kto wierzy) oraz jasne staje się odniesienie cytatu biblijnego do Jezusa, a nie do człowieka wierzącego.

J 7,37-39 jest osadzony w większej całości narracyjnej pobytu Jezusa na Świącie Namiotów w Jerozolimie w J 7,1-10,21 – kontekst tego święta jest widoczny zwłaszcza w J 7-8. Omawiany fragment jest początkiem segmentu 7,37-52, który opowiada o objawieniu przez Jezusa jego istoty oraz o zróżnicowanych ocenach jego postaci.

Fragment składa się z wprowadzenia narratora (37a), słowach samo-objawienia Jezusa (37b-38a), nawiązania do Pisma (38b), a kończy się objaśniającym komentarzem narratora (39).

Komentarz:

w.37-38a. Święto Namiotów było jednym ze świąt pielgrzymkowych (Dtn 16,16), które miało najradośniejszy i ludowy charakter. Jego symbolika nawiązywała przede wszystkim do okresu wędrówki ludu wybranego przez pustynię do Ziemi Obiecanej i była napełniona wdzięcznością Bogu Izraela za wprowadzenie swojego ludu do niej. Jednocześnie było to świętowanie zbiorów wina i dziękczynne święto żniw – wypada ono na przełomie września/października, czyli okresu po zbiorach, gdy jest jeszcze na tyle ciepło, że można nocować na zewnątrz w symbolicznych szałasach. W późniejszym czasie dodano do święta zwyczaje, które nie wynikały z przekazu biblijnego, a które znajdujemy opisane m.in. w jednym z traktatów z Miszny (Suk). Do tych zwyczajów nawiązuje Jezus w swoich mowach objawieniowych w Ewangelii Jana. Według tego traktatu każdego dnia święta miał miejsce zwyczaj nabierania wody w uroczystej procesji z sadzawki Syloe i zanoszenie jej do świątyni. Wody nabierano do dzbanka, a procesji towarzyszył śpiew Psalmów tzw. Wielkiego Hallel (113-118). W świątyni kapłan wylewał tę wodę, razem z winem, przed ołtarzem do specjalnego otworu. W Księdze Zachariasza 14 mamy wzmiankę, że ten ryt zyskał mesjaniczne znaczenie. Jednocześnie wylewanie wody było powiązane z wyobrażeniem uzupełniania i zapewniania obfitości deszczu, w pewnym sensie podtrzymywania porządku natury.

Ósmy dzień został dodany do pierwotnie siedmiodniowego Święta Namiotów, żeby zakończyć obchody szczególnym rytym. Już nie przenoszono jak w poprzednie dni wody z sadzawki Syloe, co nawiązywało do słów z Iz 12,3, lecz powracano do składania prośb o deszcz, które były zawieszane na czas siedmiu dni Święta Namiotów. Tym samym to święto miało bardzo bogatą i wielopłaszczyznową symbolikę, związaną z wodą jako elementem niezbędnym do życia (zwłaszcza w suchym klimacie), dziękczynieniem za obfitość zboża i wina, jak i za wprowadzenie przodków do Ziemi Obiecanej.

Narrator każe wyobrazić sobie czytelnikom Jezusa, który w tłumie zgromadzonym w świątyni jerozolimskiej w trakcie uroczystości, nagle zwraca na siebie uwagę, wiążąc symbolikę święta ze swoją osobą.

Wspólnotowy wymiar rytu Święta Namiotów zostaje przeniesiony na indywidualną płaszczyznę i powiązany z osobą Jezusa – kto pragnie i kto wierzy w Jezusa, tj. rozpoznaje jego istotę, może u Niego znaleźć żywą wodę, nasycić swoje pragnienie.

w.38b. Przy zastosowaniu odmiennej interpunkcji nawiązanie do fragmentu biblijnego jest wyraźnie chrystologiczne i wydaje się nawiązywać do motywu wody wytryskującej ze skały w trakcie wędrówki ludu przez pustynię (Ex 17,1-7 i Lb 20,8-13). Tym bardziej, że apostoł Paweł w I Kor 10,3 interpretuje ten sam motyw wyraźnie chrystologicznie. Prawdopodobnie Ps 78,16.20, Ps 114,8 oraz Iz 12,3 mogą wyjaśnić to nawiązanie (biorąc pod uwagę hebrajskie słowo *mjn*, które w zależności od wokalizacji może oznaczać zarówno „źródło”, jak i „ciało”). W tradycji judaizmu okresu drugiej świątyni znana jest interpretacja eschatologiczna (dotycząca czasów ostatecznych) i mesjańska (oczekiwania przyjścia szczególnego Bożego posłańca). Powiązanie źródła żywej wody i Święta Namiotów widać w tekście Ez 47 (źródło i świątynia) oraz Za 14,8.

Tym samym w omawianym tekście widać, że w swoich słowa samo-objawienia Jezus wskazuje na samego siebie, jako miejsce i osobę, w której spełniają się nadzieje na przyszłe działanie Boga, zawarte w bogatej symbolice Święta Namiotów. To staje się powodem bardzo różnych reakcji na jego słowa, tym bardziej, że cała symbolika święta ósmego dnia byłaby świeża w pamięci uczestników.

w.39. Narrator Ewangelii Jana objaśnia w trzydziestym dziewiątym wersecie pneumatologicznie (odnosząc do Ducha Świętego) słowa Jezusa, identyfikując wodę z ożywczym i życiodajnym działaniem Ducha Świętego. Narrator nawiązuje również do J 4, gdzie zapowiedziana śmierć

krzyżowa jest nazwana wywyższeniem, jak i pojawia się tam zapowiedź daru Ducha Świętego. Dopiero w narracji J 20,22 czytamy o udzieleniu daru Ducha Świętego, stąd zapewne narrator przerywa tok opowiadania, żeby przedstawić znaczenie tych słów z perspektywy całości Ewangelii.

Podsumowanie:

J 7,37-39 to mowa objawieniowa Jezusa, która na kanwie symboliki Święta Namiotów wskazuje na Jego prawdziwą tożsamość, przewyższającą tradycje, symbole i rytuały będące zaledwie zapowiedzią Bożego działania w przyszłości. W świetle tych słów to Jezus jest źródłem, które daje życie i napędza radością – najpełniej staje się to udziałem pragnących i wierzących przez działanie Ducha Świętego, którego działanie jest ściśle związane z wydarzeniem śmierci i zmartwychwstania Jezusa.

Grzegorz Olek

Bibliografia:

Beutler J., *Das Johannesevangelium. Kommentar*, Freiburg im Breisgau 2013.

Keener C.S., *Komentarz historyczno-kulturowy do Nowego Testamentu*, Warszawa 2000.

Schneider J., *Das Evangelium nach Johannes*, THNTS, Berlin 1978.